

30 אוקטובר 2024

כ"ח בתשרי ה'תשפ"ה

פרוטוקול הוועדה למאבק בנגע הסמים המסוכנים, ועדה מס' - 02/2024

נושא הוועדה: "סיגריות אלקטרוניות"

להלן פרוטוקול הוועדה סטטוטורית למאבק בנגע הסמים המסוכנים.

הוועדה התקיימה ב- 30.10.24 יום א, כ"ח בתשרי ה'תשפ"ה, הוועדה התקיימה ב- ZOOM.

להלן רשימת המשתתפים:

- ד"ר אפרת אוחיון - מ"מ מקום יו"ר הוועדה
- גב' סימונה מורלי - מנכ"לית מהות הרשות לחוסן וביטחון קהילתי - מזכירת הוועדה
- מר אלברט אקרמן – חבר וועדה
- עו"ד קוני טובול – נציגת ציבור
- מר יהושוע טננהויז – חבר וועדה
- גב' מיכל עמיר מנשה - חברת פקידות עירייה
- מר רוני איתן – קצין חקירות תחנת משטרת אשדוד
- מר נדב פרסל – נציג רווחה
- גב' תהילה רענן – מנחת שפ"י ממ"ד
- גב' שקד דכטיאר – נציגת נוער וקהילה מקיף ה'
- מר מקס גלובקסקי – נציג מועצת הנוער
- מר ירין גלעדי - נציג מועצת נוער
- גב' ליטל ביטון – מנהלת תחום הדרכה וניהול ידע מהות
- גב' איריס מרציאנו – מנהלת אדמיניסטרטיבית אשפוזית דולפין מהות
- מר רותם מגידי – מנהל מניעה בחינוך הפורמלי מהות
- מר שחר כחלון – רכז חינוך מניעה והסברה מהות
- מר אליהו גבייה – רכז עולים מאתיופיה מהות
- מר שאולי דהן – מנהל היחידה לצעירים ונוער בסיכון מהות
- מר חי מורסיאנו – מיישם ומטמיע מערכות מידע מהות

נעדרו:

- מר מני אזולאי – חבר מועצת העיר, יו"ר מהות ויו"ר הוועדה למאבק בנגע הסמים – מחלה
- מר רפי אוליאל – חבר נציג ציבור – עדכן על העדרות
- מר שמואל שוק – חבר וועדה – עדכן על העדרות
- מר יצחק וקנין – חבר פקידות עירייה – עדכן על העדרות
- גב' מורן פרחן – חברת פקידות עירייה
- גב' סבטלנה לבינזון – מנהלת מחלקת התמכרויות עיריית אשדוד – נשלח נציג מהיחידה
- גב' יעל כהן – מנהלת אגף רווחה – נשלח נציג מהיחידה
- גב' מזל שלתיאל – ראש תחום ילדים ונוער ומנחת מועצת הנוער – עדכנה על העדרות

נוספים שזומנו אך נעדרו:

- גב' יהודית ביטון – מנהלת חינוך על יסודי עיריית אשדוד
- גב' גילה שמעוני – מנהלת מקיף ג'
- מר עומר שוהם – מנהל מחוז דרום
- גב' חנה מור – סגנית מנהל מחוז דרום
- גב' ליאורה מהרט – מנהלת תוכנית לאומית 360 אשדוד
- גב' בריגיט דוקהן – ראש תחום חינוך מניעה והסברה בחינוך הפורמאלי ובקהילה
- גב' ילנה דריגה – ראש תחום חוסן קהילתי מהות
- גב' רינה קרילקה – רכזת קשרי קהילה וחינוך פורמלי המרכז להורות מהות
- מר מוטי כהן – רכז חרדים מהות

ד"ר אפרת אוחיון - מ"מ מקום יו"ר הוועדה

אפרת פתחה בברכות והביעה הערכה על קיומה של הוועדה ועל העשייה המשמעותית שהיא מקדמת, במיוחד בתחומים התורמים לרווחת הנוער בפרט ולקהילה בכלל. היא שיתפה בתחושותיה, כאם לנערה מתבגרת, הקשיים בקביעת גבולות ועל השאלות הנוגעות למניעת הסכנות הבאות בכללן סיגריות אלקטרוניות.

בהתייחס לנושא הדיון הנוכחי, הדגישה ד"ר אפרת את החשש מתופעת הסיגריות האלקטרוניות בקרב בני הנוער. ציינה כי הסיגריות האלקטרוניות נתפסות בעיני צעירים כאביזר חברתי, נגיש, מגניב וכיפי, שאין מצריכות הדלקה או קנייה מתמדת. לדבריה, בני הנוער אינם רואים בהן סיכון משמעותי וזו אחת הסיבות לדאגתה ולצורך לטפל ולמנוע את התופעה. לסיום אפרת הביעה שביעות רצון מכך שהנושא מועלה לדיון בוועדה, מתוך רצון להגביר את המודעות לסכנות ומציאת דרכים להנגשת המידע בצורה אפקטיבית יותר לבני הנוער והעלאת המודעות בקרב ציבור ההורים.

גב' סימונה מורלי - מנכ"לית מהות הרשות לחוסן וביטחון קהילתי - מזכירת הוועדה

סימונה פתחה את הדיון בהבעת הכרת תודה לנוכחים על השתתפותם. סימונה ציינה כי הינה מקיימת סבב מב"ת (מניעה במחשבה תחילה) עם מטה מהות בהשתתפות מנהלי בתי ספר, רכזות, יועצות. במהלך המפגשים עלה כי השימוש בסיגריה האלקטרונית נמצא בעלייה בקרב בני הנוער. בעקבות זאת נדרש לפעול בנושא כדי לנסות למנוע ולמגר את התופעה.

סימונה הציגה בפנינו שקופית המדגימה את אופן פעולתה של הסיגריה האלקטרונית שנראית לכאורה "תמימה" הסיגריה האלקטרונית היא מכשיר אידיאלי, המשמש לצריכת ניקוטין וחומרים פעילים אחרים, בדרך המדמה עישון. המכשיר נראה תמים ודומה לסיגריה רגילה, והומצא במקור כתחליף לעישון סיגריות רגילות. סימונה ציינה שבארה"ב יש חוקים המגבילים את השימוש בסיגריה האלקטרונית בקרב בני נוער בגילאים מסויימים, דבר שלא קיים כיום בישראל, אך בתקווה שבעתיד תתקבל חקיקה בנושא.

בנוסף סימונה הציגה בפנינו נתונים מתוך אתר "המיזם למיגור עישונים" המצביעים על עלייה בשימוש בסיגריות אלקטרוניות בשנת 2023. לדבריה, 1,543,300 בני נוער וצעירים בגילאי 13-24 נחשפו או התנסו בשימוש בסיגריה אלקטרונית. בנוסף, דיווחו כ-1,300,000 אנשים בכל הגילאים על התמכרות לסיגריה אלקטרונית, ולפיכך יש צורך לפעול ולהתמקד במיגור התופעה ולתת דגש בשיתוף מידע והסברה להורים בנוגע לסכנות שבשימוש בסיגריות אלקטרוניות, על מנת שיוכלו למנוע את השימוש בהן אצל ילדיהם.

מר שחר כחלון - רכז חינוך מניעה והסברה מהות

פתח בהצגה עצמית ובתפקידו במהות. לאחר מכן פתח בהרצאתו והדגיש את התופעה ההולכת ומתקמת סביב השימוש בסיגריות אלקטרוניות בקרב בני הנוער. עוד הוסיף כי הסיגריות האלקטרוניות לא רק נגישות וזמינות, אלא גם הפכו לסמל סטטוס בקרב הנוער, שהשימוש בהן מתוך תחושת "מגניבות".

עוד הוסיף כי העלות הנמוכה של הסיגריות האלקטרוניות, המתחילה ב-30 שקלים, הופכת את השימוש בהן לפופולרי יותר מאשר בסיגריות רגילות, כאשר בני הנוער יכולים להשיג את הנוזלים והטעמים המועדפים עליהם בקלות דרך חברים או הזמנות באינטרנט, למשל בטלגרם. הוא הדגיש כי בשימוש בסיגריות אלקטרוניות ישנם חומרים מזיקים, וכי הנזק נגרם מהנוזלים עצמם ולא מהמכלים.

שחר הציג נתון מעניין לפיו אלפיים שאיפות מסיגריה אלקטרונית שוות ל-10 חפיסות סיגריות, מה שמקנה לבני הנוער תחושה של חופש בשימוש וללא הגבלה בכמות. עוד הוסיף כי הניקוטין הנמצא בסיגריה האלקטרונית מגבירה את הנזקים הבריאותיים, במיוחד בגיל ההתבגרות, כאשר המוח עדיין מתפתח. עוד הוסיף כי השימוש בסיגריות אלקטרוניות עלול להוביל להתמכרות ולהשפעות שליליות על מערכת הנשימה וכלי הדם.

בנוסף שחר הציג בפנינו 2 סרטונים קצרים שממחישים שהשימוש בסיגריות אלקטרוניות נתפס כסמל סטטוס בקרב בני הנוער. באחד הסרטונים מתקיימת שיחת שכנוע של אחד מבני הזוג שבו הוא מתאר את היתרונות בעישון: את הריח הנעים והטעמים השונים, ומפעיל לחץ חברתי "כולם עושים את זה" "זה כיף". הסרטון מראה שהשימוש בסיגריה אלקטרונית נתפסת כחוויה מהנה ואטרקטיבית במיוחד בקרב צעירים שמתחילים בסקרנות וחשיפה, ממשיכים בהתנסות חד-פעמית ואז עלולות להוביל להתמכרות ולבעיות בריאותיות חמורות.

שחר הציג בפנינו את ההתפתחות של הסיגריות האלקטרוניות ומוצרי העישון עם השנים, והציג את השינוי בתפיסות ובצורות השימוש בהם במהלך השנים, בנוסף שחר התייחס גם למוצר שנקרא בעבר "ג'ול" שנמכר במגוון צבעים כמו אדום וירוק, שחר ציין כי חברות נוטות להשתמש בצבעים מגוונים כדי למשוך את תשומת הלב של צעירים וליצור תחושה של רעננות ואטרקטיביות, מה שמבדיל אותם מסיגריות רגילות.

לסיום, הוא דיבר על תפקיד ההורים בחינוך בני הנוער והדגיש את החשיבות של שיח פתוח עם הילדים לגבי הסכנות שבסיגריות אלקטרוניות, כמו כן גם על השפעת הניקוטין על בריאותם, הפרעות קשר ולמידה, פגיעה ביכולת זיכרון, אימפולסיביות, הפרעות מצבי רוח וכו'.

סבב התייחסות:

מר רוני איתן – קצין חקירות תחנת משטרת אשדוד

פתח בהצגה עצמית ובתפקידו. לדבריו מדובר בתופעה מסוכנת המוכרת לו מתפקידים קודמים, ובדומה להתמכרויות אחרות מהעבר (כגון: גז מזגנים). רוני הביע חשש שההוצאה הכספית לרכישת סיגריות, ובכללן סיגריות אלקטרוניות, עלול להוביל בני נוער לבצע עבירות פליליות כמו שודים, פריצות, גניבות וכו'. רוני הדגיש את הצורך בהגברת מודעות בקרב בני נוער והוריהם בנוגע לסכנות בשימוש בסיגריות האלקטרוניות, שלדבריו אינן פחות מזיקות מסיגריות רגילות. עוד הוסיף כי מבחינת החוק, אין הבחנה בין סוגי הסיגריות וכי חלות מגבלות על שימוש בסיגריות אלקטרוניות במקומות ציבוריים, בדומה לסיגריות רגילות. ולסיום רוני ציין כי תחנת אשדוד, מרחב לכיש וכל המחוז הדרומי מבצעים אכיפה ופעילויות פיקוח גלויה וסמויה בחנויות, קיוסקים כדי למנוע מכירת מוצרי טבק לקטינים.

גב' תהילה רענן – מנחת שפ"י ממ"ד

תהילה פתחה את דבריה בהבעת חשש לגבי נושא הסיגריות האלקטרוניות, אשר מעסיק את הצוות החינוכי כבר מספר שנים. בנוסף לכך, היא הדגישה שהנושא של סיגריות אלקטרוניות נמצא בדיונים כבר מהבית ספר היסודי, וציינה סמינר שנערך לתלמידי כיתות ו' בנושא עישון, שבו התייחסו גם לסיגריות אלקטרוניות. בהמשך, תהילה הוסיפה כי קיימת עלייה בשימוש בסיגריות אלקטרוניות בקרב תלמידים, והדגישה את הצורך בהסברה בנוגע לנזקים החמורים שלהן, אשר יכולים להיות חמורים יותר מאשר של סיגריה רגילה. לסיום, תהילה שיתפה ביוזמות שונות ושת"פים עם נציגי מהות, במטרה להעלות מודעות בקרב התלמידים. היא ציינה את האתגרים שבשמירה על התלמידים לאור הלחץ החברתי, והדגישה את הצורך בחיזוק החוסן בעמידה מול לחצים אלו. לבסוף, היא ציינה את החשיבות של שיחות והסברה בנושא סיגריות אלקטרוניות במסגרת הסמינרים המתוכננים.

מר ירין גלעדי - נציג מועצת נוער

פתח את דבריו בהסכמה עם מה שנאמרו מעלה והדגיש כי הסיגריה האלקטרונית היא תופעה שמתחילה מלחץ חברתי ומבוססת על טרנד. לדבריו ציין כי רבים מחבריו משתמשים בסיגריה האלקטרונית מזה יותר משנתיים, וכי לא משנה כמה יאמרו להם להפסיק, הלחץ החברתי משחק תפקיד מרכזי. בנוסף, ירין סבור כי הרצאות על הסכנות בשימוש בסיגריות אלקטרוניות לא משפיעות על בני הנוער לדבריו יש צורך בגישה הרתעתית יותר שתציג בפני הנערים את ההשלכות הבריאותיות בשימוש בסיגריות האלקטרוניות ולא רק מידע תיאורטי.

עו"ד קוני טובול – נציג ציבור

קוני פתחה את דבריה בהסכמה עם ירין. בנוסף מתייחסת להיבט ההורי כאמא לבת מתבגרת בכיתה י"א, ומדברת על החשיבות של השיחה המקדימה עם בתה לפני יציאתה למסיבות, כשהיא מתמודדת עם החשש לגבי האתגרים שעשויים להתעורר. בנוסף מתחברת לרעיון של הרצאות למניעת שימוש בסיגריות אלקטרוניות ומציעה להשוות זאת לקמפינים נגד תאונות דרכים. ולסיום, קוני מציעה לנצל את המוטיבציה של בני הנוער להתגייס ליחידות קרביות על מנת להראות להם את הנזקים הבריאותיים של סיגריות אלקטרוניות, ולדבר על השפעתן ועל העתיד הצבאי שלהם.

מר נדב פרסל – נציג רווחה

נדב פתח בהבעת תודה למארגנים ולמשתתפים. לדבריו הרגל עישון הסיגריות האלקטרוניות עלולה להפוך עם הזמן להתמכרות חמורה לניקוטין, שהוא חומר ממריץ שפוגע במערכת העצבים ובמוח, במיוחד בקרב בני נוער. נדב הדגיש כי יש להתמקד בהסברה לבני הנוער על נזקי הסיגריות האלקטרוניות, שנראות מבחוץ מזמינות ומפתות בשל הצבעים המרשימים שלהן, עוד הוסיף כי יש את הצורך בהסברה להורים, בשל חוסר הידע שמתקיים בקרב המבוגרים לגבי הסיכון הכרוך בשימוש בסיגריות אלקטרוניות. לסיום, הוא הציע לעודד חקיקה בנושא, כפי שנעשה במדינות שבהן השימוש בסיגריות אלקטרוניות אסור לחלוטין.

מר שאולי דהן – מנהל היחידה לצעירים ונוער בסיכון מהות

שאולי ציין שהסיגריות האלקטרוניות הפכו למתקדמות ומפתות במיוחד, עם דגמים הכוללים חיבור לטלפון, אפשרות להאזנת מוזיקה עם אפקטים של תאורה. בעקבות זאת, שאולי המליץ על מספר נקודות להתמודדות עם התופעה: הגבלות שימוש – שאולי הדגיש את הצורך בשימוש בחוקים נוקשים ומעקב הדוק לצמצום הגישה לסיגריות האלקטרוניות. הסברה – הסברה נרחבת לבני הנוער על הסכנות שבשימוש. חיזוק החוסן האישי – טיפוח היכולת של בני נוער לעמוד בלחץ חברתי. ולסיום שאולי ציין דוגמה מארצות הברית, שם ירידה משמעותית בשיעורי העישון נרשמה בזכות עליית מחירי הסיגריות, מה שמנע מבני נוער לקנות אותן

סיכום והחלטות:

ד"ר אפרת פתחה את דבריה בדברי תודה לכל הנוכחים על השיח הפורה. אפרת ציינה את חשיבות הצטרפות בני הנוער לדיונים והדגישה את תרומתם הרבה. לסיום, אפרת הודתה לשחר על הרצאה מעניינת ומרתקת.

הגב' אפרת אוחיון מ"מ מקום יו"ר הוועדה, וגב' סימונה מורלי - מנכ"לית מהות ומזכירת הוועדה, סיכמו ולהלן ההחלטות:

מס"ד	החלטות	אחריות לביצוע
1	<u>קיום הכשרה למורים:</u> יתואמו מפגשי הכשרה למורים בנושא סיגריות אלקטרוניות, במטרה להעניק להם ידע על הסכנות וההשפעות של השימוש במוצרים אלו על הנוער.	בריג'יט דוקהן – ר' תחום חינוך מניעה והסברה מהות שחר כחלון - רכז חינוך מניעה והסברה מהות
2	<u>הכשרת מנחות הורים:</u> יש לתאם ולפרסם הכשרה בנושא סיגריות אלקטרוניות למנחות הורים, על מנת להעניק להם ידע בנושא אותו יוכלו להעביר להורים המגיעים להנחיית הורים במודל הבית סיפרי – מנחת הורים בית סיפרית.	רינה קרילקה - רכזת קשרי קהילה וחינוך פורמלי המרכז להורות מהות חני אבן חיים - רכזת קורסים והשתלמויות מהות
3	<u>דף מידע:</u> הכנת דף מידע קצר להורים ולבוגרים על הסכנות וההשפעות של השימוש בסיגריות אלקטרוניות, כדי ליידע את הקהל הרחב.	מהות – בריג'יט ושחר – דף מידע לנוער מהות - רינה וחני - הכנת דף מידע להורים

המשך החלטות:

4	<u>הסברה ואכיפה לעסקים:</u> תתבצע הסברה לעסקים בנוגע לאיסור מכירת סיגריות אלקטרוניות לקטינים, במטרה לחזק את האכיפה בנושא.	פיקוח עירוני תחנת משטרת אשדוד
5	<u>שילוב סיגריות אלקטרוניות במיזם מתגייסים לשיח:</u> הנושא ייכנס לתכנים המועברים לנוער כחלק ממאמץ ליצירת שיח פתוח על הסכנות וההשפעות של השימוש בסיגריות אלקטרוניות כחלק מההכשרה.	מהות - בריגיט ושחר
6	<u>יום עיון פתוח:</u> קיום מפגש מקצועי פתוח לקהל הרחב שיתמקד בסיגריות אלקטרוניות בזום כדי להגיע לקהל רחב יותר.	מהות - בריגיט ושחר

ד"ר אפרת וגב' סימונה סיימו בהבעת תודה לכלל המשתתפים ובתקווה לשנה פורייה ולימים שקטים וטובים יותר,

ד"ר אפרת אוחיון
מ"מ יו"ר הוועדה

הגב' סימונה מורלי
מזכירת הוועדה
מנכ"לית מהות- הרשות העירונית לביטחון וחוסן קהילתי